

Ústav práva a právní vědy, o.p.s. byl osloven Institutem pro kriminologii a sociální prevenci k vyplnění dotazníku k návrhu novely zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů. Níže se můžete seznámit s našimi stanovisky.

1. Ustanovení § 1 ZZT vymezuje předmět právní úpravy tak, že účelem uvedeného zákona je zajištění řádného výkonu znalecké a tlumočnické činnosti v řízení před státními orgány a orgány, na které přešly úkoly státních orgánů (dále jen „státní orgány“), jakož i znalecké a tlumočnické činnosti prováděné v souvislosti s právními úkony občanů nebo organizací. Zákon se nevztahuje na podávání posudků, které je upraveno jinými předpisy, a na podávání posudků a provádění tlumočnických úkonů, které neslouží potřebám řízení před státními orgány ani nejsou v souvislosti s právními úkony občanů a organizací; zejména se nevztahuje na expertizní činnost souvisící s plněním výrobních úkolů organizací a na tlumočnickou činnost v rámci mezinárodního styku a cestovního ruchu.

Takto vymezený předmět právní úpravy by bylo vhodné:

- ~~a) zachovat v současné podobě~~
- ~~b) rozšířit i na činnost odhadců majetku vykonávanou podle živnostenského zákona~~
- ~~c) zúžit pouze na znaleckou a tlumočnickou činnost vykonávanou před soudy a státními orgány v soudním a správním řízení, tj. pokud by znalec nebo tlumočnick chtěl vykonávat svoji činnost i v soukromoprávní sféře, musel by k tomu získat živnostenské oprávnění~~
- d) jiný názor (jaký?) Ustanovení § 1 odst 1 ZZT navrhujeme v tomto znění: „Účelem zákona je zajištění řádného výkonu znalecké a tlumočnické činnosti.“ Odstavec 2 citovaného ustanovení navrhujeme vypustit. Zároveň navrhujeme takto přeformulovat ustanovení § 2 odst. 2 ZZT: „Osoby nezapsané do seznamu znalců a tlumočnicků mohou být orgány veřejné moci ustanoveny znalci nebo tlumočnicky jen výjimečně za podmínek stanovených v § 24“.

Důvody:

Obecně navrhujeme, aby se po novele stal ZZT kodexem, který bude upravovat činnost znalců a tlumočnicků, proto je nezbytné stanovit věcnou působnost zákona též obecně a striktně ji nevázat pouze pro řízení před orgány veřejné moci. Pokud jde o návrh změny textace § 2 odst. 2 ZZT, pak jde o vyjádření skutečnosti, že orgány státní moci, kterým narozdíl od osob práva soukromého nespovídá zásada legální licence, mají být při výběru osoby znalce či tlumočnicka v zásadě omezeni příslušnými seznamy. Seznam tak nabude na důležitosti a bude možno je vnímat jako veřejnoprávní rejstřík sui generis, což bude mít i pozitivní vliv na aplikační praxi nejen orgánů státní správy (resp. orgánů veřejné moci), ale např. i advokátů, auditorů a dalších osob poskytujících právní a ekonomické poradenství, které budou mít jistotu, že při výběru určité osoby jako znalce ze seznamu znalců nebude jí podaný posudek zpochybňován jako účelový, jak se to děje dnes atd.

2. Podle ustanovení § 3 ZZT je subjektem, který znalce (tlumočnicky) jmenuje pro jednotlivé obory (jazyky), ministr spravedlnosti nebo předseda krajského soudu v rozsahu, v němž je ministrem spravedlnosti k tomu pověřen.

Právní úprava by měla jmenování znalců / tlumočnicků svěřit

- a) ~~týmž subjektům jako úprava stávající~~
- b) ~~pouze ministru spravedlnosti~~
- c) ~~pouze předsedům krajských soudů~~
- d) ~~jinému zvláštnímu orgánu (např. Asociaci znaleů a tlumočnicků)~~
- e) ~~ministr spravedlnosti by měl jmenovat ústavy a předsedové krajských soudů znalce a tlumočnický fyzické osoby~~
- f) jiný názor (jaký?) Navrhujeme, aby znalece jmenoval předseda okresního soudu. Předseda okresního soudu by současně nesl odpovědnost za seznam znalců v obvodu působnosti soudu, v jehož čele stojí, a určoval by rozvrh práce znalců tak, aby následně podaný znalecký posudek nemusel být „přezkoumáván“ dalším „kontra“-znaleckým posudkem, jehož zpracování si vyžádá soud.

Důvody: Tento návrh je provázaný s návrhem (viz dále), aby též seznamy znalců a tlumočnicků byly vedeny dle okresů. Takové opatření učiní seznamy přehlednější, usnadní osobám a orgánům efektivně a hospodárně vybírat osoby z těchto seznamů. Krajské soudy rovněž nemají konkrétní vztah a vazby ke znalcům a jmenují je podle nijak nekonkretizovaných klíčů a bez jakékoliv kontroly, zda jmenování proběhlo v souladu se zákonem, a rovněž bez jakýchkoliv možností přezkumu. Přenesením vedení seznamu znalců na okresní soudy se agenda seznamu znalců výrazně zprůhlední a stranám sporu (např. typicky v řízení před soudem) se poskytne u příslušného soudu seznam znalců, jejichž názor vyjádřený v posudku bude mít váhu důkazu podaného znaleckým posudkem, čímž se současně zabrání soudní praxi v tom, aby důkaz znaleckým posudkem brala „na lehkou váhu“, jak je tomu dnes, kdy soud ke znaleckým posudkům podaným znalcem, jehož vybrala jedna strana sporu, až na výjimky nepřihlíží, a nechává si zpracovat další znalecký posudek. To neúměrně protahuje řízení před soudy i správními orgány. Navržená úprava by měla stávající stav změnit.

3. Ustanovení § 4 ZZT stanoví následující předpoklady jmenování znalcem / tlumočnickem:

- i) české státní občanství (v odůvodněných případech může ministr spravedlnosti tuto podmínku prominout)
- ii) potřebné znalosti a zkušenosti z oboru (jazyka), v němž má jako znalec (tlumočnick) působit; především lze jmenovat toho, kdo absolvoval speciální výuku pro znaleckou (tlumočnickou) činnost, jde-li o jmenování pro obor (jazyk), v němž je taková výuka zavedena)
- iii) takové osobní vlastnosti, které dávají předpoklad pro to, že daná osoba může znaleckou (tlumočnickou) činnost řádně vykonávat
- iv) souhlas jmenovaného.

Jaké by měly být předpoklady pro jmenování znalcem / tlumočnickem?

- a) ~~stejně jako podle stávající právní úpravy~~
- b) ~~měly by být stanoveny obecné předpoklady společné pro znalce i tlumočnický a odborné předpoklady konkretizované zvlášť pro znalce a zvlášť pro tlumočnický, přitom by mělo být upuštěno od požadavku státního občanství (možný konflikt s právem ES), a mělo by být zavedeno prověření potřebných znalostí a zkušeností z oboru (jazyka), v němž má osoba jako znalec (tlumočnick) působit, jakož i prověření určitého právního minima a to formou absolvování příslušného kurzu a složením závěrečné zkoušky~~
- c) ~~předpoklady by měly být rozšířeny a zpřesněny ve smyslu bodu b), ovšem bez nutnosti složení závěrečné zkoušky~~

- d) jiný názor (jaký?) Stanovit obecné předpoklady společné pro znalce i tlumočníky a odborné předpoklady konkretizované zvláště pro znalce a zvláště pro tlumočníky, zachovat požadavek státního občanství, jako další podmínku stanovit vysokoškolské vzdělání, minimálně bakalářské. Stejně tak navrhuje podmínku trestní bezúhonnosti. Navrhujeme zcela vypustit podmínku spočívající v takových osobních vlastnostech, které dávají předpoklad pro to, že daná osoba může znaleckou (tlumočnickou) činnost řádně vykonávat, takový požadavek považujeme za socialistickou reminiscenci, která v dnešním právním řádu neobstojí.

Důvody:

Náš návrh je v zásadě modifikací návrhu uvedeného sub b), nicméně navrhuje zachovat požadavek státního občanství, neboť především znalecká činnost je prováděna ryze v českých reáliích. Navíc tento požadavek lze odůvodnit zachováním veřejného pořádku, to zejména jde-li o znaleckou činnost prováděnou pro účely řízení před orgány veřejné moci. Předpisy EU nemohou mít nikdy právní sílu takovou, aby zcela derivovaly český právní řád, zejména tam, kde je konkrétní právní norma projevem státní suverenity a kde je její přijetí odůvodněno požadavkem veřejného zájmu, jak bylo odůvodněno výše. U tlumočnicků je uvedená věc zřejmá na první pohled, neboť občan jiného než českého státního občanství bude až na výjimky jiné národnosti a jako takový nebude českým jazykem jako jedním z jazyků, jenž by měl být předmětem jeho tlumočnického úkonu, vládnout tolik, jako osoba české národnosti. Stejně tak např. znalec v kterémkoliv oboru činnosti, který nebude mít české státní občanství, nebude patrně osobou žijící trvale v České republice, a z tohoto důvodu ani osobou, která bude skutečným znalcem českých reálií v oboru, v němž by měla podávat případný znalecký posudek.

Pokud by shora uvedený návrh byl shledán diskriminačním a požadavek státního občanství musel být ze zákona vypuštěn, jsme nicméně názoru, že to nebude mít na praktický výkon znalecké činnosti žádný vliv, neboť tlumočnicka, který neumí česky jako rodilý mluvčí, nikdo jako tlumočnicka nepřibere, obdobně jako nebude objektivně možno jmenovat při praktickém výkonu znalecké činnosti do funkce znalce cizího státního občanství, který by měl podat objektivní posudek v oboru činnosti v určité oblasti ČR, avšak žije dlouhodobě v zahraničí a českou praxi v uvedeném oboru nevykonává.

Pokud dále navrhuje, aby na jmenování tlumočnickem nebo znalcem byl, při splnění zákonných podmínek, právní nárok, je nezbytné „zprůsňit“ požadavky na kvalifikaci žadatele, zde požadavkem na vysokoškolské vzdělání, a to minimálně v bakalářském programu.

4. Podle současné právní úpravy ke jmenování znalcem (tlumočnickem) dochází na základě výběru mezi osobami, které splňují podmínky pro jmenování (§ 5 odst. 1 ZZT). Podle platné judikatury není na jmenování znalcem / tlumočnickem právní nárok a na jmenování se nevztahuje správní řád.

Jaký by měl být procesní režim jmenování znalců / tlumočnicků?

- a) ~~měl by být zachován současný stav~~
b) na jmenování znalce (tlumočnicka) by se měl vztahovat správní řád a při splnění stanovených předpokladů by na jmenování měl být právní nárok
c) ~~na jmenování znalce (tlumočnicka) by se správní řád vztahovat neměl, ovšem při splnění stanovených předpokladů by na jmenování měl být právní nárok~~
d) jiný názor (jaký)

Důvody:

Aplikace správního řádu na jmenovací proces je jednoznačně příspěvkem k právní jistotě osoby, která má být jmenována, a to včetně opravných prostředků. Zároveň lze doporučit právní nárok na jmenování při splnění zákonných předpokladů, tím pádem by se v zásadě zápis do seznamu znalců nebo tlumočnicků stal zápisem evidenčním. Z tohoto důvodu by rovněž bylo vhodné zvýšit požadavky na výkon funkce znalců tak, aby znalci měli alespoň (legální minima) vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu ve svém oboru.

5. Návrhy na jmenování znalce (tlumočnicka) podle platné právní úpravy mohou podávat státní orgány, vědecké instituce, vysoké školy, dále organizace, u nichž pracují osoby přicházející v úvahu, jakož i příslušné orgány společenských organizací, jestliže to vyplývá z úkolů těchto organizací. Znalcem (tlumočnickem) může být jmenován též ten, kdo sám o jmenování požádá.

Uvedený okruh subjektů, jež mohou podat návrh na jmenování znalce / tlumočnicka by bylo vhodné:

- a) ~~zachovat~~
- b) **rozšířit na jakoukoliv právnickou nebo fyzickou osobu včetně osoby, která žádá o jmenování**
- c) ~~zúžit (jak?)~~
- d) ~~jiný názor (jaký?)~~

Důvody: Pokud je navrhováno, aby na zápis byl právní nárok a aby zápis měl charakter evidenční, není důvod k omezení subjektů oprávněných činit návrh ke jmenování, včetně zachování oprávnění, aby osoba usilující o zápis mohla sama podat žádost ke svému jmenování.

6. Seznamy znalců a tlumočnicků podle platné právní úpravy vedou krajské soudy, v jejichž obvodu má znalec (tlumočnick) trvalé bydliště. Ústřední seznam znalců a tlumočnicků vede ministerstvo spravedlnosti; seznam se zasílá krajským soudům. Seznamy znalců a tlumočnicků jsou veřejně přístupné.

Který subjekt by měl být zákonem pověřen vedením a správou seznamu znalců a tlumočnicků?

- a) ~~měl by být zachován současný stav~~
- b) **zápis do seznamu by měl provádět ten, kdo znalce / tlumočnicka jmenuje, přičemž seznam znalců a tlumočnicků by měl být spravován ministerstvem spravedlnosti jako veřejný, elektronicky dostupný registr**
- c) ~~seznam znalců a tlumočnicků by měl být veden a spravován krajskými soudy~~
- d) ~~jiný názor (jaký?)~~

Důvody:

Označený návrh zcela koreluje s předchozími návrhy, tzn. aby seznamy byly vedeny u okresních (obvodních) soudů. Zároveň je logické, aby byla i nadále vedena centrální evidence, která (stejně jako dnes) zůstane elektronicky přístupná.

7. Podle platné právní úpravy je znalec / tlumočnick povinen vykonávat svou činnost osobně (§ 10 odst. 1 ZZT).

Jak by měla právní úprava vymezovat způsob výkonu znalecké / tlumočnické činnosti?

- a) ~~jako dosud, tedy že znalec (tlumočnick) je povinen vykonávat svou činnost osobně~~
- b) **tak, že znalec (tlumočnick) je oprávněn svou činnost vykonávat samostatně, ve sdružení podle občanského zákoníku anebo v rámci znalecké kanceláře pod jménem a příjmením znalce jmenovaného dle ZZT**
- c) ~~tak, že znalec (tlumočnick) je oprávněn svou činnost vykonávat samostatně nebo ve sdružení podle občanského zákoníku~~
- d) ~~jiný názor (jaký?)~~

Důvody:

Možnost vykonávat znaleckou činnost ve sdružení podle občanského zákoníku, případně v rámci znalecké kanceláře pod jménem a příjmením znalce, umožní více znalcům kupříkladu zkvalitnit výkon své znalecké činnosti možností investic do nákladných přístrojů, případně sdílet společné administrativní zázemí apod., zároveň bude zachována individuální odpovědnost konkrétního znalce, neboť znalci se takto sdruží do non-subjektivní entity, a zůstanou tedy pod vlastní právní odpovědností jakožto fyzické osoby.

8. Platná legislativa neupravuje problematiku povinného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce (tlumočnicka).

Z hlediska pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce / tlumočnicka by právní úprava měla:

- a) **zachovat současný stav, tedy povinnost takového pojištění odpovědnosti za škodu nezavádět**
- b) ~~zavést povinnost pro znalce (tlumočnicky) mít před zahájením činnosti uzavřenu smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce, tlumočnicka a překladatele, přičemž výši minimálního pojištění by stanovila příslušná profesní komora profesním předpisem~~
- c) ~~zavést povinnost pro znalce (tlumočnicky) mít před zahájením činnosti uzavřenu smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce, tlumočnicka a překladatele, přičemž výši minimálního pojištění by stanovil prováděcí právní předpis~~
- d) ~~jiný názor (jaký?)~~

Důvody:

Stanovovat smluvní přímus, spočívající v povinném pojištění, je nepřijatelnou státní intervencí do autonomie vůle soukromoprávních subjektů, kterou lze (a to ještě stěží) odůvodnit jen tam, kde je na výkonu funkce (např. správce konkursní podstaty) resp. celé profese (např. advokáti, auditori) veřejný zájem. A i u těchto profesí je přímus pojištění předmětem permanentní kritiky stavovských komor.

Z tohoto důvodu doporučujeme ponechat možnost pojištění na svobodné vůli znalce či tlumočnicka, přičemž lze předpokládat, že pojištění může být pro konkrétního znalce či tlumočnicka určitou komparativní výhodou na trhu poskytování znaleckých či tlumočnických

služeb, neboť každá pečlivě jednající osoba bezesporu využije spíše služby pojištěného znalce. Ostatně využije-li služby znalce nepojištěného, je to jen a pouze jeho vůle a jeho odpovědnost a stát (prostřednictvím zákona) by zde neměl vystupovat jako paternalisticky, neboť v tomto případě pro takový zásah není dán důvod.

Je třeba mít rovněž na paměti, že pokud by však přeci jen převážil názor povinného pojištění znalců, bylo by vhodné, aby byly znalec a tlumočnický režim režimem zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti státu za škodu, tak, jako je tomu u exekutora, notáře a dalších fyzických osob, na které byl v určité oblasti delegován výkon veřejné moci. Znalci a tlumočníci by se tak dostávali do postavení veřejných činitelů. Nejsme si přitom jisti, zda to je smyslem navrhované právní úpravy. Pokud ano, nemáme námitek, nelze ale dělat jedno bez druhého.

9. Platná legislativa neupravuje problematiku povinného kontinuálního vzdělávání znalců / tlumočnicků.

Z hlediska kontinuálního vzdělávání znalců / tlumočnicků by právní úprava měla:

- a) **zachovat současný stav, tedy neukládat povinnost kontinuálního vzdělávání**
- b) ~~stanovit, že kontinuální vzdělávání znalců (tlumočnicků) bude zajišťovat profesní sdružení znalců a tlumočnicků zřízené zákonem o znalcích a tlumočnících~~
- c) ~~stanovit vzdělávací standardy pro jednotlivá odvětví a jazyky, jejichž splnění bude znalec (tlumočnick) povinen periodicky prokazovat pod sankcí vyškrcnutí ze seznamu~~
- d) ~~jiný názor (jaký?)~~

Důvody:

Opět nutno zdůraznit, že není dán důvod pro stanovení povinnosti kontinuálního vzdělávání. Jednak navrhuje požadavek minimálně bakalářské formy vysokoškolského vzdělání. Jednak jsme toho názoru, že každý znalec a tlumočnick se neustále kontinuálně vzdělává sám o své vůli, neboť tento trvalý edukační proces má kauzální vliv na kvalitu jím poskytovaných služeb. Jinak řečeno, pokud se znalec či tlumočnick nebude o své vůli kontinuálně vzdělávat, pak jeho znalecké či tlumočnické služby nebudou kvalitní a jeho služby tak přestanou být poptávány, a to je dostatečná regulace.

Povinnosti kontinuálního vzdělávání není zákonem stanovena ani u soudců, státních zástupců, advokátů, exekutorů, notářů, auditorů, daňových poradců atd.

Někteří z nich jsou přitom osobami veřejného práva (soudci, státní zástupci, exekutoři, notáři), jiní z nich jsou podrobena komorovému systému (advokáti, auditori, daňový poradci). Není-li povinnost kontinuálního vzdělávání stanovena u profesí uvedených shora, nelze ji (argumentem od většího k menšímu) stanovovat ani u osob, na výkonu jejichž funkce je veřejný zájem intenzity nižší (znalci, tlumočníci).

10. ZZT neupravuje možnost pozastavení práva vykonávat činnost znalce / tlumočnicka. Odvolání znalce / tlumočnicka upravuje § 20 ZZT tak, že orgán, který znalce (tlumočnicka) jmenoval, jej odvolá a zařídí jeho vyškrcnutí ze seznamu, jestliže

- i) se dodatečně ukáže, že nebyly splněny podmínky pro jeho jmenování, anebo jestliže tyto podmínky odpadly,
- ii) po jmenování nastaly skutečnosti, pro které znalec (tlumočnick) nemůže svou činnost trvale vykonávat,
- iii) znalec (tlumočnick) přes výstrahu neplní nebo porušuje své povinnosti,
- iv) organizace, u níž je znalec (tlumočnick) zaměstnán, prokáže, že mu znalecká (tlumočnická) činnost brání v řádném výkonu povinností vyplývajících z pracovního poměru,

v) znalec (tlumočník) požádá o své odvolání.

Právní úpravou by bylo vhodné:

- a) ~~zachovat současný stav~~
- b) ~~rozpracovat podmínky pro pozastavení práva vykonávat činnost znalce (tlumočníka) a zpřesnit podmínky pro zánik práva vykonávat činnost znalce (tlumočníka), přičemž o pozastavení práva vykonávat činnost znalce (tlumočníka) a o vyškrtnutí ze seznamu znalců (tlumočnicků) bude rozhodovat nový orgán zřízený zákonem (expertní metodická rada ministerstva spravedlnosti, expertní rada krajského soudu)~~
- c) ~~rozpracovat podmínky pro pozastavení práva vykonávat činnost znalce (tlumočníka) a zpřesnit podmínky pro zánik práva vykonávat činnost znalce (tlumočníka), přičemž o pozastavení práva vykonávat činnost znalce (tlumočníka) a o vyškrtnutí ze seznamu znalců (tlumočnicků) bude rozhodovat orgán, který znalce (tlumočníka) jmenoval~~
- d) **jiný názor (jaký?) Navrhujeme zúžit podmínky pro zánik práva vykonávat činnost znalce (tlumočníka), přičemž o vyškrtnutí ze seznamu znalců (tlumočnicků) bude rozhodovat orgán, který znalce (tlumočníka) jmenoval. Navrhujeme tyto podmínky vyškrtnutí ze seznamu: i) dodatečně se ukáže, že nebyly splněny podmínky pro jmenování, anebo jestliže tyto podmínky odpadly, ii) po jmenování nastaly skutečnosti, pro které znalec (tlumočník) nemůže svou činnost trvale vykonávat, iii) znalec (tlumočník) požádá o své odvolání. Zároveň navrhujeme zcela vypustit institut pozastavení práva vykonávat činnost znalce či tlumočníka.**

Důvody:

Jsme toho názoru, že bude-li naplněna některá se shora uvedených podmínek, není třeba rozhodovat o pozastavení činnosti, nýbrž tyto podmínky jsou natolik zásadní, že nastanou-li, je zde dán přímo důvod pro vyškrtnutí ze seznamu, které bude opět podrobeno režimu správního řádu s možnostmi opravných prostředků, případně s možností požádat o znovu zapsání, pokud odpadnou důvody, pro které se osoba znalce či tlumočníka stala nezpůsobilou tuto činnost vykonávat, znovu požádat o zápis by samozřejmě byla oprávněna i osoba, která požádala o vyškrtnutí.

11. ZZT neřeší výslovně procesní režim rozhodování o odvolání znalce / tlumočníka. Podle platné judikatury se na rozhodování o odvolání znalce / tlumočníka použije podpůrně správní řád. Možnost pozastavení výkonu činnosti znalce / tlumočníka není upravena vůbec (viz bod 10).

Měla by právní úprava vztáhnout správní řád na rozhodování o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce / tlumočníka?

- a) **ano**
- b) ~~ne~~
- c) ~~jiný názor~~

Důvody:

Aplikace správního řádu, jakožto obecného procesního předpisu správního práva, je logickým, hospodárným řešením, řešením, které koresponduje s požadavkem právní jistoty účastníků. Zároveň nedoporučujeme stanovovat odchylky v procesu rozhodování o zápisu do seznamu či vyškrtnutí ze seznamu v ZZT.

12. Platná legislativa neupravuje kárnou odpovědnost znalců I tlumočnicků.

Právní úpravou by bylo vhodné:

- a) **zachovat současný stav, tedy kárnou odpovědnost znalců a tlumočnicků neupravovat**
- b) ~~upravit kárnou odpovědnost znalců (tlumočnicků) s tím, že postavení kárné komise budou vykonávat poradní orgány zřízené zákonem~~
- c) ~~jiný názor (jaký?)~~

Důvody:

Jsme toho názoru, že není potřeba zavádět kárnou odpovědnost znalců, ostatně ta by vyžadovala zřídit profesní komoru. Pokud jde o profesní komoru, takové opatření jednoznačně nedoporučujeme, neboť se jeví jako neefektivní, nepotřebné, a zejména v systému shora učiněných návrhů zbytečné. Pokud jde o odpovědnost znalců, jsme toho názoru, že zcela postačuje obecná trestněprávní a občanskoprávní odpovědnost a není třeba vytvářen odpovědnost speciální.

13. Podle ustanovení § 16 ZZT v oborech, u nichž to odůvodňuje jejich povaha, se zřizují jako poradní orgány ministra spravedlnosti sbory pro znalecké otázky; jejich členy jmenuje ministr spravedlnosti z řad znalců. Úkolem sborů pro znalecké otázky je spolupůsobit při jmenování znalců, stanovit odborné předpoklady nutné pro jmenování znalcem, pečovat o zdokonalování zvláštní kvalifikace znalců, dávat podněty pro vědecký výzkum obecných otázek znalecké činnosti a vyjadřovat se k takovým otázkám z hlediska oboru, pro který jsou zřízeny.

Právní úpravu by bylo vhodné:

- a) ~~zachovat v současné podobě~~
- b) ~~změnit tak, že již nebude zřizování žádných poradních, popř. výkonných orgánů upravovat~~
- c) ~~změnit tak, že bude upravovat zřizování pouze poradních orgánů, které by se vyjadřovaly ke jmenování jednotlivých znaleců (tlumočnicků), řídily by po stránce metodické činnost soudních znalců, tlumočnicků a překladatelů apod.~~
- d) ~~změnit tak, že bude upravovat zřizování orgánů, které by plnily funkci nejen poradní, ale měly by i určité pravomoci, např. měly by postavení kárné komise~~
- e) **jiný názor (jaký?) Navrhujeme poradní orgány zrušit.**

Důvody:

Doporučujeme zrušit poradní orgány na úrovni ministerstva, neboť shora bylo navrženo, aby seznamy znalců byly vedeny na úrovni okresních (obvodních) soudů. Zároveň jsme toho názoru, že by mělo dojít ke zrušení stávajícího seznamu oborů a obor by měl formulovat znalec, který žádá nebo je navrhován k zápisu, případně by se na formulování oborů měli podílet zadavatelé znaleckých posudků tak, aby obory kopírovali skutečnou poptávku po znaleckých službách.

Místo pro Vaše připomínky

Uvítáme, když zde uvedete některé další problémy či náměty z oblastí působnosti zákona o znalcích a tlumočnících, kterým nebyla v rámci našeho dotazníku věnována patřičná pozornost. Prosíme, vzhledem k účelu tohoto materiálu zde neuvádějte

připomínky k aspektům postavení a činnosti znalců I tlumočnicků, jež jsou upraveny jinými právními předpisy než zákonem o znalcích a tlumočnících (např. trestním řádem), s výjimkou případů, kdy se domníváte, že by příslušná úprava měla být zařazena přímo do zákona o znalcích a tlumočnících.

Navrhujeme, aby se ZTT stal skutečným kodexem, pokud jde znaleckou a tlumočnickou činnost. Proto navrhujeme, aby se v tomto zákoně soustředila veškerá úprava znalecké a tlumočnické činnosti a byly vyňata ze zvláštních zákonů, např. stávající úprava v trestním řádu; pokud by bylo to či ono zapotřebí upravit odchylně, necht' je tato odchylná úprava zachycena v ZTT ve zvláštních ustanoveních.

Jsme názoru, že nové právní úpravy znalecké a tlumočnické činnosti je třeba, nejsme však názoru, že je třeba tak činit zřízením stavovské profesní komory znalců a tlumočnicků, k čemuž návrh tak trochu „tenduje“, nebo minimálně pro to „otevřít dvířka“. Systém profesních komor je permanentně kritizovaný a podle průzkumů by se jej až 90% členů komor vůbec neúčastnilo, kdyby nebyla tato povinnost stanovena zákonem. Každý komorový systém vytváří prostor pro omezenou skupinu lidí, kteří „tyjí“ z poplatkové povinnosti ostatních členů komory, jež je založena zákonem, což zesiluje značnou neoblibu stavovských samospráv založených zákonem. V případě znalců a tlumočnicků jako osob práva soukromého je třeba podle našeho názoru postavit na jisto zejména velice tristní podobu seznamu znalců, kde figurují i osoby, jež už nemají s výkonem znalecké činnosti dávno nic společného. Posilovat prvky státní ingerence rovněž není třeba, naopak je třeba postavit na jisto mechanismus jmenování znalců tak, aby bylo vyloučeno prokorupční prostředí, jež současná právní úprava nejen zakládá, ale přímo generuje (a krajské soudy si dělají doslova a do písmene, co chtějí, v nejlepším případě nedělají nic a tvrdí, že zápis do seznamu znalců nelze provést, protože „seznam znalců je naplněn“).

Aby nedocházelo k podobným excesům orgánů veřejné moci, bylo by více než vhodné, aby zápis nezávisel na jejich správním uvážení, ale aby byl na něj za splnění zákonem stanovených podmínek právní nárok.